

OPETTAJAN OHJE

AIHE: Bing-haku ja tiedonhakijan muistilista	LAITTEET JA MATERIAALIT: Windows-laite tai Chromebook
LUOKKA-ASTE: 7	SOVELLUS: selain
KALENTERIN KOHTA: 73	LYHYT KUVAUS: Tehdään tiedonhakua Bing-hakukoneella, joka hyödyntää syvähakutekniikoita. Harjoitellaan hakutyökalujen käyttöä. Keskustellaan tiedonhaun periaatteista yhdessä ja vertaillaan eri hakukoneita.
AIKATAULUEHDOTUS: 30 min	
OPPIAINEET: Historia ja yhteiskuntaoppi	

Digitaitokalenterin kohta 73

Käytetään erilaisia hakupalveluita ja tietolähteitä, arvioidaan haun tuloksia kriittisesti ja tehdään tuotoksia etsityn tiedon perusteella (esim. Forms-kyselyt).

Pedagogiset vinkit

Tutustu Bing-hakuun sekä ohjeistuksiin kuvien käyttöoikeudesta oppilastöissä. Tämän materiaalin käyttö kannattaa integroida opiskeltavien asioiden käsittelyyn, esim. tiedonhaku kirjoitelmaa tai esitelmää varten.

Hyvä tietää

BING-HAKU

Bing-haku painottaa luotettavia ja arvostettuja lähteitä, mikä nopeuttaa asianmukaisen tiedon hakemista oppilastöitä varten. Siihen sisältyy erilaisia syvähaun ominaisuuksia. Syvähaulla tarkoitetaan hakutekniikoita, jotka auttavat käyttäjää löytämään tarkempia tuloksia kuin tavallinen haku. Syvähaku hyödyntää esimerkiksi erilaisia suodattimia, jotka auttavat rajamaan hakutuloksia ja löytämään relevantimpia tietoja.

KUVIEN KÄYTTÄMINEN OPPILASTÖISSÄ

Suomalaisissa kouluissa on laajasti käytössä Kopioston kopiointilupa. Tällä luvalla oppilastöissä voidaan käyttää verkossa vapaasti saatavilla olevia kuvia, kunhan kuvia ei julkaista verkossa uudelleen (esim. koulun kotisivuilla tai sosiaalisessa mediassa). Vapaasti saatavilla oleva kuva on kuva, joka on katsottavissa ilman maksua, kirjautumista tai vesileimaa, eikä sen käyttöä opetuksessa ole sivustolla erikseen rajoitettu. Jos kuvaa käytetään oppilastyössä, joka halutaan julkaista verkossa, on kuvan käyttöön pyydettävä

lupa kuvan tekijältä tai oikeudenhaltijalta, ellei kuva ole julkaistu lisenssillä, joka sallii verkkojulkaisun. Monet kuvat on julkaistu CC-lisenssillä (Creative Commons), joka sallii käytön tietyin ehdoin. Verkosta löytyy myös kuvapankkeja, joilla on omat käyttöehtonsa kuvien käyttöön. Kuvat, joiden suoja-aika on päättynyt (esimerkiksi monet vanhoista taideteoksista otetut kuvat), ovat vapaasti käytettävissä. Oppilaan itse ottamat tai tekemät kuvat ovat täysin vapaasti käytettävissä. Jos kuvassa on tunnistettavia henkilöitä, heidän suostumuksensa tarvitaan kuvan käyttöön. Tämä ei koske kuvapankkikuvia.

Huom! Oppilaiden kanssa on tärkeä harjoitella kuvien käyttöoikeuksien tarkistamista myös niissä tilanteissa, joissa kopiointilupa ei ole voimassa (vapaa-aika, jatko-opinnot ja työelämä).

Työskentelyohjeet

Esitysmateriaalia voi käyttää opettajavetoisesti tai jakaa materiaali oppilaiden omatahtista työskentelyä varten. Oppilaat hakevat tietoa esitysmateriaalin ohjeiden mukaisesti ja harjoittelevat Bing-hakukoneen käyttöä.

Tiedonhakijan muistilista

1. **Käytä tarkkoja hakusanoja.** Saat nopeammin haluamaasi tietoa työhösi. Esimerkiksi haku sanoilla *Minna Canth* ura on parempi kuin pelkkä *Minna Canth*.
2. **Käytä lainausmerkkejä.** Laita hakusanat lainausmerkkeihin etsiäksesi täsmälliseen kyseisiin sanoja tai lausahduksia. Esimerkiksi *"Minna Canth syntyi"*.
3. **Vaihda hakusanaa tarvittaessa.** Jos et löydä haluamaasi tietoa, kokeile muuttaa hakusanoja tai käyttää synonyymeja.
4. **Valitse luotettavia lähteitä.** Akateemiset artikkelit, historialliset dokumentit ja tunnetut verkkosivustot ovat hyviä valintoja.
5. **Käytä useita eri lähteitä.** Näin saat monipuolisen näkökulman aiheeseen ja voit olla varmempi tietojen oikeellisuudesta.
6. **Muista merkitä lähteet.** Viittaa niihin omassa työssäsi ja ilmoita lähdeluettelo työssäsi lopussa.
7. **Tarkista kuvien käyttöoikeudet.** Kuvahauilla voit löytää kuvia, jotka havainnollistavat esitelmääsi, kunhan sinulla on lupa käyttää niitä.

Tiedonhakijan muistilista kannattaa pitää näkyvillä, kun oppilaat tekevät erilaisia tiedonhakutehtäviä.